

SÜNNET VE HADİS İLMİNİN GEREKLİLİĞİ

<"xml encoding="UTF-8?">

www.alhassanain.com/turkish

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

SÜNNET VE HADİS İLMİNİN GEREKLİLİĞİ

SULTANALİ YILMAZTEKİN

SÜNNET VE HADİS İLMİNİN GEREKLİLİĞİ

İslam ümmeti Hz. Peygamberden sonra, islami hükümleri istinbat etmek için Kur'an ve sünnete büyük bir ehemiyet vermiştir.Hicri ikinci asırdan itibaren sünnetin oluş felsefesi daha çok önem kazanmıştır. İslam ümmetinin alimleri sünneti, islami hükümleri ispat etmek için şeri bir delil olarak kabullenmişlerdir. Bu konu ittifaki bir meseledir.

Sünnet, peygamberin buyrukları ve fiilleridir. Başka bir görüşe göre ise sünnet, peygamberin sözleri, fiilleri ve takriri dir. Söz ve fiillerin anlamları açıktır. Takrir,peygamberin huzurunda işlenmiş ameller karşısında peygamberin sakın kalıp o fiili teyit etmesine denilir. Bütün bu söz, fiil ve takrirler sünnet-ü nebi diye bilinir. Bunları işleyen bilimdalına "hadis ilmi" denilir. Hadis ilmi ise dört kısımdan oluşur;

1-RİCAL: Hadisin senedinde yer alan bütün ravileri tek tek inceler onlar hakkında sadık, kazıb,adil,zabıt gibi hükümlerde bulunur.

2-DİRAYE: Hadisin metnini inceler ve ravilerin sıfatlarını göz önünde bulundurarak hadisleri Sahih, Hesin, Müvessek ve zayıf diye kısımlara ayırır.

3-FIKH-UL HADİS: Hadisi anlama ve idrak etme metodudur.

4-TERACIM: Bu bölümde ravilerin biyografileri incelenir ve hayatı hakkında detaylı bilgi verilir.Bu dört kısmın her birinin ayrı bir değeri vardır.

Bir bütünün olmazlarsa olmaz niteliğindeki parçalarıdırılar. Bir kısmı dahi eksik olsa müştehid hadise dayalı hükmünde yetersiz kalır ve hatta hüküm ve fetva vermemelidir. Sünnet ve hadis ilminin önemini belirtmek için, konuyu maddeler halinde işlemeye çalışacağız.

A- Kur'an da bulunan ahkamla ilgili ayetlerin sayısı beşyüz kadardır. Bu ayetler bütün İslam hukukunu, şeriatını tebyin etmekte yeterli değildir. İslam ise üç önemli konu ve o konulara ait, sayılamayacak kadar konuyu kapsamaktadır.Ahkam fakat bu konuların bir kısmını oluşturur.

Eğer ahkam ilgili meseleleri bu ayetlerle anlasak bile büyük bir kısmını açıklayacak, tefsir edecek bir ilime ihtiyaç vardır. Ayrıca ahkam ayetlerini, her kes öyle kolay bir şekilde anlayamaz.

Kur'an ilimlerinde ehliyet sahibi kimseler bu ayetlerden istifade ederler. Çünkü ayetler içinde, "Mutlak ve Mükayyed" "Genel ve Has" "Mücmel ve Mübeyyen" "Nasih ve Mensuh" "Muhkem ve Müteşabih" olan ayetler vardır.

Bunların hepsini bilmeden Kur'an dan hüküm çıkarmak imkansızdır. Bu ilimleri ise nadir insanlar bilir. Ve bu ilimleri işleyen, ayetleri bu kısımlara ayıran bir ilim olmak zorundadır. O da hadis ilminden başka bir ilim olamaz. Hz. Peygamber(s.a) bütün bu kısımları beyan etmişlerdir.

B- Kur'an da işlenmekte olan bir çok önemli konular vardır. Bu önemli ilim ve meseleleri, sünnet olmadan öğrenmek imkansızdır. Buna binaen diyebiliriz sünnet, on önemli meselede Kur'ana yardımcı olur.

1-Kur anı tefsir etmede

2-Kur'anın umumi hükümlerini kısıtlayıp daraltmada

3-Nasih ve mensuh kısımlarını belirtmede

4-Kur'an da bulunmayan hükümleri ihdas etmede

5-İslami hükümleri Kur'an dan istinbat etmede

6-Şerii hükümlerin, icra edilmesi ve kanunların insan hayatının değişik sahnelerinde uygulama yöntemini öğretmede

7-Kur'an da bulunan ulvi marifetleri ortaya çıkarıp beyan etmede

8-Ahkamın cüzi ve külli hükümlerini beyan etmede

9-Kur'anın tevil edilmesi gerekli olan ayetlerini beyan etmede

10- Kur'anda icmali bir şekilde hayatları geçmiş peygamberlerin tarihlerini, hayatlarını geniş olarak anlatmada

Bu on kısım aklımın yettiği kadardı muhakkak başka birçok mesele ve ilimin beyanında sünnet, Kur'ana yardımcı olur.

C-İslami hüküm, belirtme ve İslamın görüşünü, bir konu hakkında bildirmek için Kur'an ve sünnetin iyice incelenmesi gereklidir. Bir konu hakkında yalnızca Kur'ana müracat edildiğinde, konuyla alakalı bütün ayetlere bakmak gereklidir.

Ayrıca nazarda olan konunun benzerlerine de Kur'an da bakılmalıdır. Bunun yanında konuya zıt ayetlerin hepsi de incidikten sonra varılan hüküm, Kur'anın hükmüdür. İslamın hükmü değildir.

İslami hükmü ola bilmesi için sünnetinde aynı şekilde incelenmesi gereklidir. Daha sonra Kur'anın ve sünnetin hükmünü bir araya getirerek islamın hükmünü beyan etme imkanı doğar.

Hatta Kur'an da bir veya birkaç ayete bakarak Kur'anın hükmü belirlenemeyeceği gibi islamın hükmü asla belirlenemez. Ancak bir veya birkaç ayetin hükmü budur denilebilir.

D-Sünnet ve hadis ilmini rededenler zirkedeceğimiz taksimin dışında kalmazlar.

1-Ya sünnet ve hadis ilmini tamamen redetmektedirler.

2- Ya da bir kısmını redetmekte ve bir kısmını kabul etmektedirler.

Eğer sünnet ve hadis ilmini tamamen redetseler, bu durum kendi gündelik amelleriyle çelişki arz etmektedir. Çünkü bu düşüncede olan müslüman, ya revacta olan bir mezhebe uymaktadır ya da hiçbir mezhebe uymamaktadır.

Eğer bir mezhebe tabi ise, buna dikkat etmek zorundadır ki, bütün mezheplerin şekillenmesi sünnete dayalıdır. Dolayısıyla bu müslüman farkına varmadan bir şeyler idia etmektedir.

Ufak bir tenbih ile kendisine gelir. Eğer hiç bir mezhebe tabi değilse artık adını siz koyun. Ama eğer sünnetin bir kısmını redediyor ve bir kısmını kabul ediyorsa, eğer maksadı sünnetin kur'an la çelişen kısmıysa, bütün islam ümmeti bu konuda, tevil edilme imkanı varsa tevil edilir. Eğer yoksa o çelişen sünnet ve hadis atılır hükmünde, ittifak halindedir.

Bir noktayı belirtmede fayda vardır. Hadis ilmi oldukça geniştir. Kısaca beyan edersek;

-Mütevâtir hadis: Bu Lafzi, İcmali ve Menevi olmak üzere üç kısma ayrılır.

-Ahad hadis: Bu da Sahih, Hesin, Müvessek ve zayıf olmak üzere dört kısımdan oluşur. Ayrıca zayıf hadis, on üç hadis çeşidini ve geriye kalan diğer üç hadis ise kırk üç hadis çeşidini beyan eder ki, toplamda elli altı(56) hadis çeşidi vardır.

Hadis ilmine vakıf kimse öyle kolay bir şekilde hadis ilmini rededemez. Her birinin ayrı bir hükmü vardır. Bu hadislerin hüccet ola bilmesi için Kur'an süzgeşinden geçmesi gereklidir. Hadis ilmiyle haşı neşir olanlar aldıkları lezzeti tarif etmek için kelime bulmazlar. Dolayısıyla münkir, bir çok güzellikten mahrumdur.

E- Hadis ilmini inkar eden kimse, bir delile binaen bu idiada bulunmak zorundadır. Her hangi bir konunun nefyi ve ispatı muhakkak delile dayanmalıdır. Aksi durumda kişinin akıl sağlığı hakkında şüphe edilir.

Delil ise akli veya nakli olmak zorundadır. Nakli delil ise mütearef, şerii delil olmak zorundadır. Bunlar ise Kur'an, icma, kıyas ve sünnetdir tabi ki nazarımızda olan kimse sünnetin hücciyetine inanmadığından kendisi için delil sayılmaz.

Münkir hiç bir şekilde Kur'an dan delil getiremez. Çünkü Kur'an da sünnetin delil omadığına

dair delil olmadığı gibi, bir münkiri kanı edecek derecede delil vardır.

İcma ve kıyas yoluyla da asla sünnetin delil olmadığına dair delil getiremez. Çünkü icma ve kıyas sünnetin zaruriyetine dair delillerdir. Akli yoldan da bir delil getiremez. Çünkü selim akıl sahibi böyle tahrib edici bir deli, dile getirmez. Buraya kadar konu hakkında olabilecek faraziyeleri zikredip cevaplamaya çalıştık

www.alhassanain.com/turkish

KUR'AN DA SÜNNET

Kur'anı delil olarak kabullenmeyecek bir müslüman olamaz. Makalenin evelinde, ayetler hakkında icmalide olsa bilgi verdik. Kur'an dan ahsen derecede yararlanmak içinde bazı ilimlere ihtiyaç olduğunu belirttik.

Bütün ilim, hikmet ve hakikatların kaynağı olan ilahi kitabı, tefsir edecek, hükümlerini istinbat edecek kimse, o ilahi kayanğa bağlı ve ordan beslenmelidir.

Peygamberlerden hariç normal insanlar içerisinde bu dereceye sahip, çok az insan vardır ki onlarda Kur'anın tamamına vakıf olmadıklarından tam anlamıyla ayetlerden yararlanamazlar.Naçar Hz. Peygamberin(sa) Kur'anı tefsir edici sünnetine sığınmak gereklidir. Konunun tebyini için bazı ayetleri zikretmede yarar vardır.

1- Peygamber(sa) Kur'anın müfessiri:

Allah'ın tesrih ettiği gibi Hz.peygamberin görevlerinden birisi, Kur'anı tefsir ve tebyin etmektir. Tefsir mechülün, gizli anlam ve mefhumların açık olmadığı yerlerde olması gerekir.

Mananın aşikar olduğu yerde tefsire hacet olamaz. Tefsirin, Hz. Peygamberin görevlerinden olması, Kur'nın, beyan ve tefsire ihtiyacının olduğunu gösterir. Ben, Kur'anı, sünnet olmadan da anların diyen kimse aşağıdaki ayeti okur, az tefekkür ederse ne kadar abes bir şey idia ettiğini .anlar

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

O peygamberleri) apaçık belgeler ve kitaplarla gönderdik. İnsanlara, kendilerine indirileni)"
açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik."

Kur'an aşikar bir şekilde peygamberin ayetleri okuyup açıklama, insanları zahiri ve batini
çirkeflerden arındırma, insanlara hikmetleri öğretme ve onlara bilmediklerini öğretme gibi
.vazifelerinin olduğunu beyan etmiştir

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

Nitekim kendi aranızdan, size âyetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve"
hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik."

Dolayısıyla sünnet olmadan inandığımız Kur'anı gerektiği gibi yaşayamayız. herkes ayetlerden
çıkarıldığı hükümle hareket eder ki, buda ihtilafların, çekişmelerin olması ve büyük olan gediklerin,
uçurumların dahada büyümesi demektir.

1 - Peygamberin emir ve yasaklarına tabi olma:

Peygamberin, ismet sahibi olduğuna inanan müslümanlar kendisinden gelen buyruklara tabi
olmayı zorunlu bir vazife bilirler. O'nun buyrukları, insanın kemal ve seadeti içindir.

Ondan gelen emir ve yasaklara tabi olmama iki şeyden birisidir. Ya kabulenip, fakat kayıtsız
kalmadır. Yada hiç bir şekilde kabul etmemektir ki her ikisinde yalnızdır. Ama Kur'an
.peygamberden gelen emir ve yasaklara kayıtsız ve şartsız tabi olmamızı emretmektedir

وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

Peygamber size ne verdiyse onu alın, neyi de size yasak ettiyse ondan vazgeçin. Allah'a karşı"
gelmekten sakının. Şüphesiz, Allah'ın azabı çetindir"

Ayetin siyakı enfal hakkında olsa bile bütün müfessirler, ayeti mutlak olarak tefsir etmişlerdir.
Peygamberin bütün emir ve yasaklarını kapsamaktadır. Mezkur ayet sünnetin, dini yaşamada ne

kadar gerekli olduğunu belirtir.

3-Peygamber en üstün örnek:

İnsanlar genelde kendilerinden üstün yetilere sahip kimseleri örnek alırlar.onlara benzemek için çaba harcarlar. Biz müslümanlar için en güzel örneği, Alla'nın kendisi müşahas kılmıştır.

O kimse, Hz. Muhammed' ten başkası olamaz. Kendisinde bütün kemali sıfatların en mükemmel şekli vardır. Bundan dolayıdır ki, kendisinin yapacağı ameller,söyleyeceği sözler eksiklik, heva ve hevesten uzaktır.

Allak O'nu bütün insanlara örnek kılmıştır. En ufak bir eksiklik onun bu konuma layık olmadığını gösteri. Dolayısıyla kendisinde eksiklik olacak halet, hiç bir şekilde bulunmaz.Aşağıdaki ayet .bunu açık olarak ifade etmektedir

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok" zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır."

Hz. Peygamberin hayatı, Kur'anın en iyi tefsiriydi. Peygamberin hayatı Kur'anın ta kendisiydi. Bunu teyit eden hadislerler vardır. Kur'anın kendiside peygamberin sözlerinin vahi olduğunu .beyan etmektedir

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ
إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

O, nefis arzusu ile konuşmaz.""

"(Size okuduğu) Kur'an ancak kendisine bildirilen bir vahiydir."

Akli ve nakli delilere göre, peygamberin sünnet ve hadislerine olan ihtiyac aşıkardır. Sünnetin eksikliği dinin eksik algılanması demektir. Eksik bir din, Allah'ın kabul etmediği bir dindir.

kamil din, sünnet olmadan olamaz. Kur'an lazım olan şarttır ama kafi değildir. Sünnette lazım
şarttır ama kafi değildir.

Allah(c.c) bizleri kamil olan dinine tabi olanlardan klsn.

www.alhassanain.com/turkish

Nahl-44

Bakara151

Haşr-7

Ahzab-21

Necm-3

Necm-4